

בפתח החברת

ברצוני להזכיר לחבריינו הקוראים, שעוד לפני שנה בחברת 'משק הבקר והחלב' מס' 500 לרجل יובל שנים להופעת בטאוננו – כבר אז מצאתי לנכון להזכיר את ציבור קוראים ובעיקר הרפתקנים ביניהם שהגיע הזמן לפעול על פי מוסר-השכל של חכמת אבות האומה העברית. במלחמות פשוטות וברורות כלל – למצוא מחליף למופקד על עירicit' 'משק הבקר והחלב' כמו גם על פרסומים נוספים, לעיתים בשפות לעוזיות למען פרסום השגיא הענף אצלנו בקרב עמיתים זרים.

از הגברתי מילים והסבירים, עניינים וטכנים על מנת להקל על כל מי שירצה להתנסות בעבודת העריכה והוצאה הבטאנן שלנו – כשם שאני זכיתי להדרכה מכוננת על ידי קודמי חברי חי הברון, אשר המליך לפני שלא להאריך בפועלות זאת מעבר לגיל המקובל ליציאה מגעלו העבודה הסדרה (6), שמא אשטעם מן השגרה או מה שగוע מזה – אשעטם את הקוראים. ממש שלוש-עשרה שנה מאז הערתי למזכיר התאחדות שכותו לשחררני, מה גם שנראה לי נכון והוגן לאפשר לצעירים ומוכשרים ממוני להתנסות במשימה.

סוף-סוף ובין יתר יזמותיו הרבות מצא יוסי, מזכיר המ"ב פטרון מפתיע וمبטיח להמשר פרסומי ההתאחדות והפצתם ברבים וכל זאת תוך התיעצותות ותיאום מלא, לבב' יגרע מכל' המידע וההשכלה המקצועית לכל הזקוק לקידום הענף והעסקים בו, ויש לבך על כך. אירגן מחדש של כל פעולות המערכת עשו להביא לידי השלמת אותם שטחים, שסיבות שונות לא זכו לכיסוי די הצורך, כגון ראיונות עם יצירנים, מדריכים וחוקרים מצד אישים אשר לעצם מעמדם ותפקידם נודעת חשיבות, לעיתים מכרעת לגבי עצם הפעילות בענף והבטחת המשכה למען צמחי חלב ותאבי גבינות ומוצרים בהשיג'ה.

מאז הוצאת 'משק הבקר והחלב' לפני יותר מובל שנים שלובו בו ידיעות המזכירות ומנגנון התאחדות, מחלוקת הדרכה וגופי המחקר, כאשר הקוף כל מגמה תורמת תלוי במידה רבה באספקת חומר מערכתי בהתאם לנושאים על סדר היום של הענף ודחיפותם להתרפסת. קשה לדבר על אקטואליה (עכשווית, נכונות מיידית) בפרק' זמן של חודשים, במיוחד מאז שכל' העבודה של העתונות הכתובה עברו מן העפון לכלים אלקטרוניים משוכלים, וממשיכים להשתכלה בקצב מהיר. לכן, טוב עשתה המזכירות בנצלה את האפשרויות שהשיג'ה כדי לידע בזמן אמיתי את ציבור הרפתקנים בקשר לכל אירוע או מגמה העוללה להתרפה תוך השלכות על הנעשה בענף. סביר להניח שהמאזים המשקיעים בהשגה והפצת כל המידע האקטואלי אכן חיוניים, מוצדקים ובוסףו של דבר גם משתלמים לענף.

כנהוג ב'משק הבקר והחלב', אנו פותחים את החברת במדור טיפוח ופוריות, הפעם עם מאמר רב-פנימי: גם עוסק במחקר ויישמו של נושא **פסילות מזריע**, וסביר ומוכיח נכונות התוצאות של מחקר לאורך השנים ומדריך את ציבור רפתקינו איך לעשות בו שימוש לתועלתם – אך לא פחות חשוב ובודאי מרגש בעצם הבאותו לפרסום אצלנו הוא איזכור ומתן ההערה הרואה לפועלות חבר, חיים שטורמן, שתרם יהודית לענף במשך שנים רבות. אין כמו אליעזר שידוע להגדיל מילה טובה לעומת מקטעה – דבר שאנו ליקנו בו במשך שנים, שלא ניצלו את האפשרויות שבידי המערכת.

עוד אנו מבאים תקציר של מחקר העוסק באפשרות כיצד להקטין את עומס החום בקייז, לחסוך בהזנה בלי לפגוע ברמת הייצור – וכל זאת ללא כל השקעה כספית. אכן תוכאה מעניינת וудין חום הקיז מספיק גבוה כדי להצדיק הניסיון של שימוש במסקנות המחקר הלכה למעשה ברתף החלב, כמו גם בברק לבשר.

3

עם התקדמות הרפורמה על כל ביטוייה בענף רפת החלב, בליווי החמרת הדרישות לשימירה על איכות הסביבה בתנאי למענקים ייעודיים – אף אם תיקցובם כתע תלוי בהתאוששותה של כלכלת משק המדינה – ניכרת לאחרונה מעין האצה בהקמת שותפות-ירפת בין מזקם שיתופיים, בעיקר אם גם לא רק אלה. גם המגזר המושבי נמצא באוטה מגמה, אך לצערנו אין תיעוד מלא ומפורט בידי המערכת. אכן מסתבר מתוך סיכון ביקורת החלב, שבעוד מספר המשקים המשפחה' קטן והולך זה יותר מחמש שנים מ-757 עד 600 בביטחון, מספר הפרות בעדר הממוצע גדל מ-49 ל-66 פרות בעדר המשפחתי המבוקר.

על פי נתוני ביקורת החלב 2002 שס"ה ייצור החלב בעדר המשפחתי הממוצע גדל בכ-40%, בעוד מספר הפרות לייצור באותו משקים גדל רק בכ-36%, בעיקר הודות לעלייה בתנובת החלב הממוצעת (ק"ג/פרה/שנה).

שוב, על פי נתוני ביקורת החלב 2002, גם במגזר השיתופי היו תוצאות אך במידה קטנה בהרבה. מספר העדרים קטן מאז 1998 מ-216 עד 198, ס"כ 9% – בעוד מספר הפרות הממוצע בעדר השיתופי גדל מ-283 עד 314, קרוב ל-11%.

אין טעם להוציא מסקנות מהירות ובلتוי זיהירות מהציג הנתונים לעיל. הייתה מעדיף להגדיר את הבדלי המגמות בין שני המגזרים קודם כל בנקודת הזמן והשוני ברמת הייצור, ובהמשך תוך התחשבות בגורם הלחצים הכלכליים הפועלים על המשק המשפחתי והנושאים בעולו יומם וליל, בהשוואה למערכת חברתית אוירוגנית במשק השיתופי בו העול מתחלק באופן שונה, אוירוגנית לפחות, ובודאי אין בתיאורים כאן כוונה או יכולת להסביר את החישוב הכלכלי של ייצור חלב – לכל הייתר יכול לשמש מעין פתיח לכתבה על המשקים שארגנו עדריהם במסגרת שותפות בין-משקית (עמודים 50-53).

תמונה השער: שקיעה זהורת שצלמה בסוף 1997. האם היא רק מאירה על עשרה שנים הפעולה והמאץ בענף הרפת ובחקלאות בכלל – או שמא היא אות לעלטה שתשלוט בענף עליו אנו ישבים?